Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 231. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 11-го ЖОВТНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, OCTOBER 11, 1979 No. 231. VOL. LXXXVI.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧИЛА 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Ню Йорк, Н. Й. (В. Л-ць). — У неділю, 7-го жовтня ц. р., українська Громада Великого Ню Йорку відзначила, з ініціятиви Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Метрополітальний Відділ УККА, 100-річчя з дня народження Головного Отамана військ УНР і голови Директорії Симона Петлюри. У неділю в українських церквах Ню Йорку відправлено Служби Божі в намірені українського народу й Панахиди за сл. п. С. Петлюру. Службу Божу і Панахиду в українській католицькій церкві св. Юра відправив о год. 12-ій дня о. ігумен д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, у якій зорганізовану участь з прапорами взяли молодечі організації Пласт і СУМ-А, а також комбатантські і громадські товариства.

По полудні о год. 2:30 в приміщенні Українського Народного Дому відбулась Святочна Академія, на якій після вступного слова голови КОУАО інж.-Є. Івашкова слово виголосив ред. Володимир Біляїв з Філядельфії, голова УНРади і відомий політичний й суспільно-громадський діяч. Прелеґент після короткого привітання ветеранів українських формацій Визвольних Змагань і вояків з часу Першої і Другої світових війн від Державного Центру УНР говорив про великі заслуги Симона Петлюри перед українським народом та провів дуже ґрунтовну аналізу процесів визвольної боротьби 1917-21 рр. і ролю в ній Головного Отамана, якого він назвав вибранцем XX сторіччя, бо, на думку доповідача, Симон Петлюра, „був позначений печаттю революціонера, належав до категорії людей, які не тільки самі боролися, але й інших поривали до бою". Даючи оцінку особи С. Петлюри, ред. Біляїв підкреслював його вроджені дари побойовика, організатора і пропагатора, підкреслюючи при тому, що він не був партійним фанатиком, про що свідчили зрештою, численні його співробітники, між ними ген. Микола Капустянський, Максим Словінський та багато інших.

Прелеґент не погоджу-

(Продовження на ст. 4-ій)

Марія Чичула — нова окружна організаторка членів УНСоюзу на Чікаґо і околицю

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Організаційний Відділ УНСоюзу повідомляє, що Марія Чичула з Чікаґо, членка 22-го Відділу УНС, з днем 1-го жовтня ц. р. почала працювати, як окружна організаторка членів УНСоюзу на Чікаго і околицю.

Марія Чичула

Марія Чичула народилася у Відні, Австрія. У 1950 році переїхала разом з родиною до Чікаґо, де закінчила Нортвестерн Іллинойський університет із ступнем бакалявра з психології.

Почавши з 1976 року, вона провадить свою власну українську радіову передачу, де рівночасно є продуцентом, управителем і диктором. Вона має власну фірму, яка займається висилкою речей, що їх замовляється листовно. При цьому вона є дорадником для малих торговельних фірм, а також започаткувала деякі акції придбання фондів.

З молодих літ Марія Чичула брала активну участь в українському громадському житті. Вона є членкою пластового куреня „Спартанки", була виховницею на пластових таборах, а також брала активну участь у праці місцевої студентської громади і в СУСТА.

Від 1967 року до 1976 року вона вчила в Школі Українознавства, а під цю пору є активною членкою Асоціяції Українських Учителів.

Останньо активно працює у місцевому Відділі УККА.

ЙДЕ ПІДГОТОВА ДО ТИЖНЯ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В НЮ ЙОРКУ, В ЯКОМУ УКРАЇНЦІ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ

Ентузіясти Слов'янського Тижня Культури під час розмови з редакторами „Свободи". Сидять (зліва): ред. Любов Коленська, Ірина Стецура, Марійка Шуст; стоять (зліва): Ільона Сочинська-Шиприкевич, Рута Лотоцька та ред. Зенон Снилик.

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Л. К.). — „Наближається Тиждень Слов'янської Культури", який відбуватиметься від 15-го до 21-го жовтня ц. р. під спонзоратом міста Ню Йорку і його посадника Едварда Кача. Метою влаштування цього тижня, чим займаються окремі слов'янські комітети, в конгльомераті яких є і український комітет, — об'єднати всі слов'янські групи, створити з них силову слов'янську одиницю, познайомити ньюйоркчан і мешканців околиці зі зразками слов'янської культури, водночас подавши до відома загалові про

(Продовження на стор. 3-ій)

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ПОГЛИБЛЮЄ НАПРУЖЕННЯ — НАРІКАЄ МОСКВА

Москва. — Совєтська центральна преса у своїх виданнях з 2-го жовтня ц.р. і офіційне агенство ТАСС поновно заатакували президента ЗСА Джіммі Картера у зв'язку з його заявами щодо перебування на Кубі совєтських регулярних військових частин і у зв'язку з американським затурбованням цією проблемою. Рішення Президента про скріплення американських збройних сил на обширі Караїбського моря совєти називають поглибленням міжнародної напружености.

В урядовому коментарі, переданому совєтським пресовим агенством ТАСС з Вашінгтону, і тісно пов'язаним з виступом президента Картера на телебаченні і по радіо в понеділок, 1-го жовтня, говориться, що Картер і його додатники, мовляв, поширюють ними видуманий міт про совєтську загрозу, щоб знайти виправдення для перегонів в зброєнні, здобути піддержку для збільшення військового бюджету і звалити вину за розрухи в різних частинах світу на когось іншого. З цією метою, — твердить коментатор ТАСС-у, — уряд ЗСА нібито посилив воєнну дипломатію на Караїбському обширі і заплянував дальші вмішування у внутрішні справи інших країн.

Совєтським інтерпретаторам промови президента Картера найбільше не подобалась його заява про створення спеціяльної військової сили в Караїбському просторі, з головною базою в Кі Вест на Фльориді і зформування спеціяльних частин, які були б спроможні діяти скоро й ефективно в місцях розрухів і неспокоїв. В інформації ТАСС нічого не згадується про запевнення совєтських найвищих чинників, що совєтські військові частини на Кубі не мають офензивного характеру.

Раніше, — кажуть політичні спостерігачі, — совєтські чинники взагалі заперечували існування таких частин. Леонід М. Замятін, голова міжнародної інформаційної служби в ЦК КПСС, виступаючи з інтерв'ю на австрійській телевізії, заявляв, що на Кубі немає жадних совєтських бойових частин, вони, мовляв існують в уяві американських пропагандистів, „які видумали міт про совєтську загрозу на Кубі і в інших частинах світу".

Політичні аналітики і кореспонденти пригадують, що аналогічне совєтське заперечення існувало також і в 1962 р., коли розвідча служба ЗСА відкрила далекосяжні ракети і бомбовики на Кубі, які опісля, під натиском тодішнього президента Джона Ф. Кеннеді, Нікіта Хрущов мусів забрати разом з обслугою, яка також нараховувала кілька сотень добре вишколених совєтських вояків.

Шмідт і Бжезіньскі реаґують на заяву Брежнєва

Бонн/Вашінгтон. — Як інформовано, виступаючи з головною промовою на відзначенні 30-річчя встановлення комуністичної влади в Східній Німеччині, совєтський лідер Леонід Брежнєв в Східньому Берліні заявив 6-го жовтня ц. р., що СССР відтягне зі Східньої Німеччини 20,000 совєтських вояків та 1,000 танків і то протягом наступних 12-ох місяців.

Брежнєв перестеріг західньоевропейських членів НАТО, а особливо Західню Німеччину, проти розміщення нових американських атомових ракет, які можуть досягнути численні місцевості в Совєтському Союзі. Брежнєв далі заявив, що СССР згідний зменшити свій власний арсенал ракет призначених на середню віддаль (СС-20), якщо країна НАТО відмовляться від розміщення в Західній Европі американських атомових ракет, призначених на аналогічну віддаль.

Канцлер Західньої Німеччини, Гельмут Шмідт, привітав цю заяву Брежнєва про одностороннє відтягнення совєтських військ зі Східньої Німеччини, але додав, що пропозиція Брежнєва заслуговує на „поважну аналізу", додаючи що його ініціятива може служити як дороговказ для дальших переговорів в цій справі. Одначе Шмідт сказав, що заява Брежнєва, що СССР не думає розміщувати більше ракет є незадовільною, бо совєтське командування міняє перестарілі ракети на нові, які не тільки є більш рухомими, але мають більше ракетних „головок" ніж попередні ракети.

У Вашінгтоні Збігнєв Бжезіньскі, голова Крайової Ради Безпеки, вітаючи заяву Брежнєва про зменшення кількости совєтських військ і танків у Східній Німеччині, заявив, що дійсною причиною совєтського рішення є перешкодити розміщенню нових американських атомових ракет в Західній Европі.

„Ми мусимо зрозуміти, що Совєтський Союз зацікавлений перешкодити зусиллям Заходу в поліпшенню атомових сил для осягнення рівноваги в Европі", — твердив Бжезіньскі.

Хоч офіційно американські речники є дуже обережні в своїх інтерпретаціях заяви Брежнєва, то приватно вони твердять, що відтягнення 20,000 совєтських військ та 1,000 танків не спричиниться до значної зміни на відтинку існуючої переваги військ держав Варшавського Пакту над військами НАТО в Европі.

Бжезіньскі далі твердив, що заява Брежнєва цілком певно викличе сумніви у деяких провідників держав Західньої Европи щодо потреби і доцільности модернізувати та збільшувати конвенціональну та атомову зброю держав НАТО. Деякі члени НАТО є тої думки, що треба почекати з модернізацією збройних сил аж до висліду конференції з СССР відносно роззброєння. Одначе більшість членів НАТО заявилися за модернізацією. Це рішення буде публічно проголошене під час конференції міністрів оборони держав НАТО яка відбудеться в грудні ц. р. в Брюсселі.

Заступниця Хуаніти Крепс правдоподібно перейме її становище

Вашінгтон. — Пресові агентства інформують, що заступник Хуаніти Крепс, секретаря Департаменту торгівлі в уряді президента Джіммі Картера, яка недавно зрезиґнувала із свого становища з особистих причин — Лютен Г. Гаджес, вважається деякими політичними колами, як можлива наслідниця п-і Крепс на пості секретаря торгівлі.

Хуаніта Крепс заявила в кінці минулого тижня президентові Картерові, що вони в кінці жовтня покине свій пост і бажає більше часу присвятити родині, зокрема своєму мужеві, який недавно намагався покінчити самогубством. Крепс буде шостим членом кабінету Картера, яка зрезиґнувала в цьому році.

ЯПОНСЬКІ КОНСЕРВАТИСТИ ЗАВЕЛИСЯ У НАДІЯХ НА ВЕЛИКУ ВИБОРЧУ ПЕРЕМОГУ

Токіо. — Керівна японська Ліберально-демократична партія, яка насправді є консервативною, вправді виграла вибори настільки, що залишилася найсильнішою у парляменті партією із своїм прем'єром Масайоші Огірою у проводі, проте завелася в надіях, що значно побільшить число своїх мандатів і матиме сама абсолютну парляментарну більшість.

Прем'єр Масайоші Огіра

Ліберально-демократична партія отримала 248 мандатів у 511-членному парляменті, здобувши тільки один мандат більше, як мала у попередньому парляменті. Прикрою несподіванкою висліду виборів був зріст комуністичних мандатів з 19 у попередньому парляменті до 39 у новому. Найбільшою другою з черги партією у новому парляменті є Соціялістична партія із 107 мандатами — втратила 16 мандатів.

Прем'єр Масайоші Огіра сподівався, що здобуде 265-280 мандатів, що унезалежнило б його уряд від підтримки інших парляментарних голосів. Він має поважну внутрішню опозицію у власній партії, головно під проводом колишнього прем'єра Какуї Танака, яка закидає йому погану передвиборчу тактику: названий прем'єр пропаґував підвищити податки, щоби зрівноважити бюджет, — згодом відкликав цей проєкт під натиском збоку критичних голосів. Залишаючись прем'єром, Масайоші Огіра, за фахом економіст, буде надалі тісно співпрацювати з Америкою у політичній, військовій і економічній ділянках.

У Західній Европі встановлять американські ракети

Вашінгтон. — Так звана висока група в оборонному союзі 15-ох членських країн Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), членами якої є Британія, Західня Німеччина, Бельгія і Голляндія, схвалює згоду З'єднаних Стейтів встановити в тих країнах Західньої Европи свої ракети з атомовими „головками" з засягом на 1,000 миль.

У деяких з тих країн мають ще формально схвалити і затвердити цей плян. Разом 572 американські ракети мають бути встановлені в західньоевропейських країнах, маючи — у випадку війни — можливість поцілити західні обшири Совєтського Союзу.

Водночас — за добре поінформованими газетними повідомленнями — названі членські країни НАТО рішили продукувати спільними зусиллями новий тип ракет з засягом на середущу віддаль. Ті ракети мають стати відповіддю і рівноважником совєтських ракет „СС — 20", розміщених вже в сателітних країнах, де стаціоновані совєтські війська. Проте водночас членські країни НАТО схиляються до безпосередніх переговорів з Москвою про обмеження стратегічної атомової зброї на території Европи. Тому буцімто західні европейські країни бажають собі ратифікування американським Сенатом американсько-совєтського договору про обмеження стратегічної зброї САЛТ II, бо це промостило би шлях таким першим після Другої світової війни безпосередніми переговорами між членськими країнами НАТО і Москвою.

Лондонська конференція про Родезію зайшла в сліпий кут

Лондон. — Конференція про заведення миру в колишній британській колонії Родезії, тепер Зімбабве, зайшла в сліпий кут, коли лідер лівого Патріотичного Фронту, — який вів і далі веде партизанську війну проти колишнього цілком білого уряду Іяна Смита і тепер воює проти расово мішаного уряду чорного єпископа Абель Музореви, — Джошуо Нкомо, рішуче заявився проти проєкту нової конституції, що його пред'явив голова тієї конференції, британський міністер закордонних справ лорд Каррінґтон.

Чорний прем'єр Музорева погоджується на той новий проєкт конституції. Названий лідер Патріотичного Фронту найбільше заатакував точку конституції, яка вимагає заплатити відшкодування білим за їхню землю, та ще й у твердій валюті, і переведення цих фондів у закордонний банк. Джошуа Нкомо запитав: „А звідкіля чорні мають взяти ті гроші?!" Він гостро критикував Британію, що вона, мовляв, надалі сприяє расизмові, підтримуючи надмірні привілеї білих, які становлять 3 відсотки населення, проти 97 відсотків чорного населення.

Лорд Каррінґтон заявив, що він докладно студіюватиме відмінний проєкт конституції, що його пред'явив Нкомо, але коментатори дивляться песимістично на можливість якогось компромісу, дармащо названий лідер Патріотичного Фронту заявив, що він прибув до Лондону, щоби шукати тривкого миру для Родезії.

У ЛМКлюбі відбудеться Вечір присвячений пам'яті М. Островерхи

Ню Йорк, Н. Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу інформують, що у п'ятницю, 12-го жовтня, о год. 7:30 вечора, у приміщенні цього ж Клюбу при 136 Друга евеню, стараннями Спілки Українських Журналістів Америки, Об'єднання Мистців Українців в Америці та Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбудеться Вечір, присвячений пам'яті журналіста і письменника Михайла Островерхи. У програмі цього Вечора візьмуть участь: Ольга Кузьмович, Ольга Соневицька, Іван Кедрин, Степан Крижанівський та Михайло Черешньовський.

Управа ЛМКлюбу також інформує, що у наступну п'ятницю, 19-го жовтня, о год. 7:30 вечора, у тих же самих приміщеннях відбудуться Річні Загальні Збори цього Клюбу.

ПРАГА НЕ ДОПУСКАЄ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ ДО ПОВОРОТУ З-ЗА КОРДОНУ

Відень. — Один з найвидатніших сучасних чеських письменників Павел Когут, який живе у Відні на становищі директора одного з найславетніших у світі театрів, Бурґтеатру, отримав від амбасади Чехо-Словаччини листа з датою 1 жовтня ц. р., в якому повідомляють його, що він позбавлений чеського громадянства, тому не має права вертатися до Чехо-Словаччини.

Як причину подається його зв'язки з іншими, мовляв, ворожими теперішньому комуністичному режимові еміґрантами та його замір очолити опозицію в Чехо-Словаччині після свого повороту до батьківщини. Але, за словами самого названого письменника справжньою причиною позбавлення його громадянства є його остання повість „Кат-жінка", яка заборонена в Чехо-Словаччині, дармащо заповіджено її появу в різних чужих мовах.

У чехо-словацьких еміґрантських колах переконані, що незабаром прийде позбавлення громадянства також цілого ряду інших чеських і словацьких еміґрантів, видатних інтелектуалів, головно письменників і акторів. 51-річний Павел Когут, ліричний поет, драматурґ і повістяр, пробував переступити нелеґально кордон від Австрії до Чехо-Словаччини, але його перехопили і завернули назад. Не відомо, чи це не було безпосередньою причиною такого драстичного кроку комуністичного уряду, як позбавлення громадянства свого найвидатнішого письменника. Похід проти еміґрантів-інтелектуалів пов'язаний — за закордонними коментарями — з острахом режиму, щоби не відродилася в Чехо-Словаччині знову сильна течія „комунізму з людським обличчям", що його пропаґував колишній голова компартії Алєксандер Дубчек.

Совєтський моряк попросив права політичного азилю в ЗСА

Темпа, Фльорида. — Молодий 19-річний совєтський моряк, студент морської інженерії Ігор А. Пономаренко, покинувши корабель „Александр Ґрін" ще минулого вівтірка, 2-го жовтня ц.р., за допомогою неназваного посередника звернувся до американського уряду з проханням надати йому політичний азиль.

Інформуючи про це із однотижневим запізненням, речники Федерального Бюра Інвестиґації (Еф-Бі-Ай) кажуть, що Пономаренко під сучасну пору є найновішим совєтським втікачем. Пономаренкові вдалося нав'язати зв'язки з американськими чинниками в місцевості Бруксвіллі, віддаленому 50 миль від Темпа на Фльориді. Речники Еф-Бі-Ай передали його справу Державному департаментові у Вашінґтоні і Службі Еміґрації й Натуралізації, які у свою чергу повідомили про випадок совєтську амбасаду у Вашінґтоні.

Розмовляючи з Пономаренком, кореспондент газети „Ди Темпа Трібюн" заявляє, що молодий моряк вибрав волю тому, що бажає продовжувати свої студії інженерії в З'єднаних Стейтах Америки і тому, що він „любить популярну музику". У повідомленні не згадується про національну приналежність Ігоря Пономаренка.

Чехо-Словаччина знову заборонила своїм громадянам виїжджати до Юґославії

Прага. — Пресове агенство Ройтерса інформує, що уряд Чехо-Словаччини знову заборонив своїм громадянам вільно виїжджати до Югославії на вакації, а власникам автомобілів переїжджати через югославську територію до Болгарії. Такий дозвіл існував раніше, головно тоді, коли Румунія заповіла, що кожний, не зважаючи з якої країни він походить, мусітиме платити за бензину твердою валютою, тобто долярами, або німецькими марками. Тому, що громадяни Чехо-Словаччини такої валюти не мали, празький уряд дозволив тим громадянам, які вибирались на відпочинок над Чорне море до Болгарії, користуватись окружним шляхом через Югославію.

Празький комуністичний уряд оправдує своє рішення закінченням туристичного сезону, але західні кореспонденти думають, що заборона наступила після того, як кількадесят чехословацьких родин, використавши перебування в Югославії, вирішили втекти на Захід і просити політичного азилю у країн вільного світу.

В Україні множаться особливого типу „музеї"

Ужгород. — У селі Сторожниця, — інформує київська газета, — „Радянська Україна", відкрито музей історії... колгоспу ім. Горького Ужгородського району. До цього музею навідуються сотні „трудівників і гостей цього передового господарства", звітує газета. На ...цінність цього музею вказує багато його відділів, в яких ось такі назви: „У минулому", „Під впливом Великого Жовтня", „Визволення Закарпаття Радянською Армією і воз'єднання його з Радянською Україною" та інші.

Про що ж можуть розповідати експонати цих відділів, як не про „тяжке минуле тутешних селян, їх боротьбу за соціяльне і національне визволення, про щасливе сьогодення трудівників колгоспу і здобутки у господарському та культурному будівництві", як про це і голосить газета, ще й додавши, що цього роду музеї створюються в інших колгоспах [illegible] Ужгородського району. Але, коли читати всю совєтську пресу, на її сторінках часто можна натрапити на такі дивовижні „творива", як колгоспні музеї, що виринають „мов гриби по дощі", засіяні рукою партії.

ЛІДЕР КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ ВІДВІДАЄ ЧОТИРИ ЕВРОПЕЙСЬКІ КРАЇНИ

Лондон. — Пресове аґентство Ройтерса інформує, що голова китайської Комуністичної партії Гуа Ґуофенг вибирається до Европи вже 28-го жовтня і відвідає такі країни: Велику Британію, Францію, Західню Німеччину і Італію. Найдовше китайський лідер зупиниться у Великій Британії, де він вестиме переговори з прем'єр-міністром Марґаретою Тачер та іншими політичними діячами, а також стрінеться з королевою Єлисаветою II.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Консерватизм Католицької Церкви

У своїй промові до американських католицьких Владик у Чікаго і також на останньому етапі своєї однотижневої подорожі по З'єднаних Стейтах, у Вашінгтоні, Папа Іван Павло II з'ясував становище Католицької Церкви до низки преважливих проблем, які актуальні й болючі не тільки для вірних Католицької Церкви, але й цілого людства. Це проблеми з ділянки моралі, але не в теорії, а в тій життьовій практиці, яка заторкує живих людей — чоловіків і жінок.

Папа Іван Павло II зайняв до всіх тих проблем дуже суворе, консервативне становище католицького традиціоналізму, який в багатьох пунктах не погоджується, чи радше різко суперечить із тією мораллю, яка загніздилась в сучасному суспільстві — всіх країн у світі. Конкретно ідеться про такі справи, як: 1) подружжя — Папа вважає, що „християнське подружжя є нерозривне і нерозв'язальне". Логічно, Папа є проти розводів. 2)Аборти: Папа вважає, що „нищення ненародженої дитини є препоганим злочином". Людське життя — каже Папа — це найбільший скарб, даний людині Богом, тому ніхто не має права нищити його без уваги на те, в якій стадії перебуває те життя, та жива людська істота. 3) Статевий гін: Папа засуджує зносини між мужчиною і жінкою поза подружжям і перед подружжям, зате стверджує, що подружжя — це одна з Тайн, в якому його партнери втішаються щастям. Водночас Папа рішуче таврує гомосексуалізм, як явище аморальне. 4)Контроля народин: Папа таврує всі штучні засоби, які обмежують народини та які перечать законам природи й людської породи. 5) Папа прославляє жінку і її ролю в родині та суспільстві, але заперечує жінкам право ставати активними членами духовенства.

Це не вперше Римський Папа займає таке консервативне становище, яке породжує в різних колах критицизм. Сам Папа Іван Павло II свідомий цього. Тому він заявив: „Це не можлива для нас річ виминати всякий критицизм і задовольнити кожного, але це можлива річ — працювати для справжньої користи всіх". Очевидно, Папа глибоко вірить, що його становище в усіх цих справах — правильне і для людства корисне. Він заявив: „Отож ми в покорі переконані, що Господь є з нами у проповідуванні правди".

Проте не всі люди, та й навіть не всі члени Католицької Церкви погоджуються в цих справах з Папою. Коли Папа засуджує так зване вбивство з милосердя, то довкола цієї проблеми велися й ведуться палкі дискусії з участю теологів, лікарів, філософів та сірих громадян, що самі безпосередньо опинилися перед дилемою — чи дивляться далі на муки безнадійно хворої близької людини, чи скоротити їй ті муки. Закони не дозволяють на це, не дозволяє на це також лікарська етика.

Така справа, як контроля народин знаходить поважний аргумент проти твердого становища Папи. Можна почути твердження, що мільйони самих католицьких жінок керувалися, керуються і будуть керуватися обставинами свого особистого і родинного життя — без уваги на непорушні принципи церковного принципіялізму.

Коли ж в теперішній ситуації Папа заявився проти висвячування жінок на духовників, то це негайно тут же, в Америці, породило спротив: кругло 500 жінок уже зголосилися як кандидатки до духовного стану. І тому не дивниця, що одна відважна монахиня, Тереса Кейн, виступила перед Папою у Вашінгтоні в імені 52-ох монахинь (з-посеред 5,000 зібраних їхніх посестер) і просила його, щоби він перевірив своє становище і дав можливість жінкам, які становлять половину людства, виконувати всі функції „включно з функціями духовників Церкви".

Папа непомильний в інтерпретації Святого Письма. Але щодо інших питань його непомильність обмежена. Покищо римський Папа стоїть на принциповому становищі боронити мораль, як таку, в усіх її видах і без винятків.

Консерватизм Католицької Церкви вже поступився в різних ділянках перед вимогами зміненого способу життя та змінених загальних поглядів. Можна передбачувати, що й тут колись, швидше чи пізніше, прийде відступ від того ригористичного принципового становища в тих болючих справах, але треба признати правду Папі, що Церква мусить боронити всі принципи моралі і що мусить протиставитися порушникам моралі в усіх її видах. Таке саме становище займали й Павло УІ і Іван Павло І — і теперішній Папа Іван Павло II іде їхніми слідами.

Ген. Петро Григоренко

ЗА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВА ПІДСОВЄТСЬКИХ НАРОДІВ

(Промова виголошена 29-го вересня 1979 року у Вашінгтоні під час Третього Міжнародного Трибуналу Сахарова. На домагання ген. П. Григоренка та інших колишніх українських політв'язнів цю промову включено позапрограмово)

[2]

Для цього вживають відповідні заходи: масова депортація, „розкуркулення" на далеку північ і далекий схід, штучний голод (1931-33 рр.), яким виморено понад 6 мільйонів українських селян, штучна міграція, заохочування українців на виїзд за межі батьківщини, а росіян на в'їзд в Україну. Внаслідок чого більше як 10 мільйонів українців живуть за межами батьківщини, позбавлені рідної мови, культури. А близько 10 мільйонів росіян осіли в межах України.

В Україні провадиться інтенсивна русифікація українського населення. Фактично, зараз державною мовою в Україні є російська. В державних і партійних установах говорять російською мовою, викладання у вищих наукових закладах ведеться в російській мові. Все більше початкових і середніх шкіл переходять на російську мову навчання. Особливо загрозливим є творення мішаних шкіл, де частина вчиться в українських, а решта — в російських клясах. Але все загально шкільне і управління школою і суспільне життя — провадиться російською мовою. Тим самим учням українських кляс прищеплюється уява, що їхня мова неповноцінна, другорядна, і у дітей виховується почуття неповноцінности всього українського.

Спроба захищати національну самобутність, розвивати українську національну культуру і національну свідомість викликають державну кару. Юрій Орлов — керівник Московської Гельсінкської групи — провів дослідження про табори й тюрми СССР і встановив, що українці в політичних таборах становлять понад 40 відсотків. Ще біля 30 відсотків припадає на прибалтійців (латишів, литовців, естонців). На всі інші нації, в тому числі і росіян, припадає коло 30 відсотків. При тому покарання українських політв'язнів і прибалтійців страшенно жорстокі. Західна преса вже не раз писала про Данила Шумука, який вже 34 роки ув'язнений. Сидів за українській націоналізм в буржуазній Польщі, за те саме сидить в совєтських таборах. Біля 30 років ув'язнений Юрко Шухевич тільки за те, що його батько Роман Шухевич Чупринка був генералом Української Повстанської Армії (УПА) і загинув в боях за свободу батьківщини. Не змогли познущатися над батьком, так мстяться над сином. Взяли 15-літнього хлопчика і мучать до старости.

Так мстяться не тільки на генералах і їх родинах, але й на вояках УПА. Цими днями вийшов Караванський — 33 роки відсидів. Ось Скрипчук Константин Максимович, засуджений на 25 р. ув'язнення в 1953 році. В 1956 році була амнестія для упівців. Але до Скрипчука її не пристосували („мало сидів"). У 1958 році за те, що приєднався до „Свідків Єгови", добавили ще 5 років і на 12 років запроторили в табір особливого режиму. Але Скрипчукові можна закинути хоч те, що він виступав зі зброєю в руках, а ось Левко Лук'яненко зовсім мирна людина. Як юрист, він пояснював своїм землякам, що оскільки в конституції СССР проголошено, що союзні республіки мають право на вихід зі складу Совєтського Союзу, то кожен має право агітувати за такий вихід, рівно як і проти. Для того, щоб вести агітацію (ніякої збройної боротьби — тільки агітація) він створив організацію. За це йому дали смертний вирок. Через два місяці, які він просидів в смертній камері, кару на смерть замінили на 15 років. За що? Тільки за те, що любить свій народ і свою культуру.

Після мене будуть свідчити мої друзі українці, вірмени, литовці, які будуть захищати мужніх борців за національне визволення своїх народів. Всі про кого вони будуть говорити — не терористи, не розбишаки, не злочинці. Всіх їх карають тільки за те, що вони вважають, що як людина відрізняється від людини і має право на свою індивідуальність, так відрізняється одна від іншої у колективній постаті людей — нації. Тільки в різноманітності, в багатоквітті людей і націй Божа краса людства і його майбутнє, а не в сірій одноманітності безнаціональної маси. За красу всесвіту, за краще майбутнє людства, боролися мої друзі росіяни Юрій Орлов і Сергій Ковальов, голова церкви адвентистів сьомого дня Владімір Шелков, Юрій Фьодоров, литовські правозахисники Вікторас Пяткус і Баліс Гайавскас, члени Вірменської Гельсінкської групи Роберт Назарян, Едвард і Шаген Арутунян, а також мої друзі співпрацівники в українській Гельсінкській групі, які нині в тяжкому ув'язненні.

(Продовження буде)

Михайло Кушнір

ДО ПРОБЛЕМИ ВІДРОДЖЕННЯ ІСЛЯМУ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

(5)

Він домагався введення ліберальних влаштувань і інституцій на европейський зразок та закликав до об'єднання ісламського світу в одну державу під владою спільного каліфа, не виключаючи навіть шиїцького Іраку.

Ідеї Джемаль ад-Діна підхопив султан Абдул Гамід (1876-1909), який став справжнім творцем руху, названого паніслямізмом. Він розумів, що европейці мають нахил утотожнювати уряд каліфа з папським понтифікатом у Католицькій Церкві й тому Абдул Гамід почав приписувати собі начальну духову владу над цілим ісламським світом, одним словом, відогравати ролю „мусулманського папи". Пропаганда, що йшла із Стамбулу, найшла великий послух у різних країнах ісляму й безсумнівно паніслямізм міг би стати поважною загрозою для панування европейських великодержав на Сході, коли б не політика тупого обскурантизму й безоглядної тиранії, ведена каліфом у відношенні до його власних підданих, які врешті втратили терпеливість і скинули тирана. Таким чином, паніслямському рухові покищо не пощастило.

• • •

Помимо намагань мислителів-новаторів таких, як єгипетський теолог Мохаммед Абду (1849-1905), як сирієць Мохаммед Ріда, чи Саід Ахмед Хан Багадур, основник мусулманської колегії в Алігарг в Індіях, — іслям знайшовся в так великому занепаді, що деякі мусулманські народи провідники рішили цілковито зірвати з релігією. Кемаль Ататюрк, будівничий новочасної Туреччини, відбудовуючи свою країну після Першої світової війни, спертурецьку республіку на засадах зовсім світських, намагаючись накинути турецькому народові модерний европейський спосіб життя. Його слідами пішов Різа Шах в Ірані, а також пробував це перевести, але з негативним вислідом, Аманулах, король Афганістану. Зовсім інший шлях вибрав Абдуль Азіз ібн Сауд, який, організуючи своє нове королівство Арабії, зробив релігійні засади вагабітського пуританізму, значно зрештою ним самим злагідненого й змодернізованого, фундаментом державної влади.

Ібн Савдові треба теж у великій мірі приписати релігійне відродження ісляму, бо його діло стало прикладом для тих усіх мусулманських провідників і державних мужів, які не хотіли зривати з релігією. Змодернізований вагабізм має тепер гарячих прихильників у колах націоналістичної молоді в багатьох ісламських країнах, тоді коли суфітська версія ісляму є й дальше популярною формою релігії серед народніх мас.

А втім проникання европейських ідей спричинила дуже поважні зміни в самій релігії. Інституцію каліфату яку раніш вважали необхідною, скасовано в 1925 році. В багатьох ісламських країнах введено законодавство европейського типу. Емансипація жінок зробила і все ще робить великі поступи. Правознавці й теологи не квестіонують вже тепер користування технічними винаходами і добродійствами знання. Таким чином „браму іджтігаду" відкрито наново, відкриваючи цим шлях для поступу та культурного розвитку.

Іслям засадничо не визнає національних різниць. Усі вірні, без уваги на колір шкіри й матірну мову, є неначе одним „народом". Однак, під впливом ідеологій, що проникають з Европи, в багатьох, а може навіть у всіх — мусулманських — країнах, зродилися націоналістичні рухи, деколи чисто льокальні, деколи закроєні на ширшу скалю, такі як панарабізм. В наслідок спільности цілей, а саме опозиції у відношенні до політичної пенетрації европейських держав, — паніслямізм і націоналізм, хоча в засаді відрубні, часто йдуть спільними шляхами, а деколи зливаються цілковито в одному русі, а національні провідники бувають теж діячами паніслямізму. Помимо великих різниць, сварок і колотнеч, які ділить поодинокі держави ісламського світу й не дозволяють на одноцільну політичну акцію, — існує там однак почуття, що інтереси ісламських народів є засадничо всюди такі самі та жевріє переконання про конечність об'єднання їх в один спільний щільний бльок. Центр акції, що змагає до тієї цілі й намагається покищо переборoти льокальні різниці, та сконсолідувати світ ісляму під культурним і господарським оглядом — находиться тепер в Пакістані. Лагодять теж різниці між поодинокими віроісповідними групами ісляму. Шиїтські теологи в Ірані та в Іраку видали впродовж останніх кільканадцяти літ ряд творів, в яких підкреслюють, деколи натягаючи правду аж до остаточних меж, що різниці між суннітським ісламом і шиїзмом є малі й неістотні. Аба Хан, відомий індійський багатир і водночас голова секти ісмаілітів, опублікував в 50-их роках заяву, в якій ствердив, що ісмаіліти є невід'ємною частиною ісламської спільноти й окреслив різниці між догмами секти й ортодоксальною доктриною, як незначні.

(Продовження буде)

З НОВИХ ВИДАНЬ

Володимир Барагура

СУЧАСНІ УКРАЇНЦІ НА УЗБЕРЕЖЖЯХ ЗЕМЛЯКА— ВІДКРИВАЧА М. МИКЛУХИ-МАКЛАЯ

Пилип Вакуленко „Папуа Нова Гвінея — подорож на Маклаєве узбережжя". Українське в-во Австраліяна", Аделайда 1979. Формат 10x8 цалів, стор. 48. Художнє оформлення автора. Ціна 6 австрал. долярів з пересилкою.

У цій подорожницько-пригодницькій розповіді, виданій на люксусовому блискучому папері з розкішними повнокольоровими і чорними світлинами, мапами, шкіцами та репродукціями давніх гравюр, автор живо, приступно й цікаво дає образ екзотичної країни Папуа Нової Гвінеї, що з одного боку зберегла досі риси притаманні Кам'яній добі, з другого — стала самостійною державою і ступила невідхильно на шлях поступу й модерної цивілізації.

Давши загальну характеристику особливостей Нової Гвінеї, автор за теорією руху материків подає історію постання острова, що відірвався від австралійського суходолу. Його заселення племенами, що закочували туди 50 тисяч років тому з Азії залишками суходільних містків і примітивними човнами. Визначивши новогвінейське населення як мішанину мелянезійської, полінезійської й мікронезійської рас, автор розгортає картину побуту, звичаїв, вірувань, включно з обрядовим канібалізмом, що існував тут донедавна, самобутньої первісної культури, зокрема образотворчого й декоративного мистецтва. Дає хроніку завоювань Нової Гвінеї пришельськими експедиціями португальців, еспанців, голляндців, французів, німців і англійців, поки врешті країна не підпала під панування Австралії. Після Другої світової війни й короткої окупації японцями, країна повернулася до Австралії, а 16-го вересня 1975 року була визнана ОН незалежною державою з демократичним устроєм.

У чергових розділах автор дає географічно-геологічний і топографічний опис країни, її клімат, фльору і фавну, мінеральні ресурси та природні добра.

Центральною і кульмінаційною темою розповіді є відвідини автором і його супутником Дмитром Нитченком-Чубом узбережжя Нової Гвінеї, де проживав кількома наворотами й де працював від 1871 року український подорожник-відкривач і науковець-дослідник з козацького роду Микола Миколаєвич Миклуха-Маклай. Вдячні тубільці у його честь поставили пропам'ятну плиту, а спомин про нього зберігається серед них дотепер. Збереглися теж назви двох річок — Гоголь і Маклай.

Розповідь, яка дає в легкій формі багатющий пізнавальний матеріял, оживлена численними фотоілюстраціями, виконаними автором. Вони з уміло укладеними підписами візуально доповнюють основний словесний текст.

Для любителів пригодницько-подорожньої пізнавальної тематики ця книжка стане цікавою лектурою і вартісним вкладом у нашу скромну літературу цього жанру.

П. Вакуленко є автором вибагливо виданої в 1978 році книжки „В царстві коралів".

Адреса в-ва: Ukrainian Australiana Publishers, P. O. Box 309, Magill 5072 Sth. Australia.

На Запоріжжі знайдено рідкісні предмети з побуту скитів

Запоріжжя. — У розкопках скитських курганів, які знаходилися в будівництві зрошувальної системи у Кам'янсько - Дніпровському районі, знайдено багато золотих і срібних предметів побуту, культури, а також різних прикрас. Усі вони походять з ІУ-ІІІ сторіч до нашої ери, — інформує київська газета „Радянська Україна".

На місці поховань скитських вождів, можливо і царів, бож там поблизу було Кам'янське городище, столиця скитської держави, археологи з запорізької експедиції Інституту АН УССР знайшли, як про це повідомляє ця газета, такі цікаві предмети, що ними користувалися у своєму побуті скити: неушкоджену велику глиняну амфору, залізну ручку меча, оббиту золотою пластинкою із штампом двох крилатих грифонів, золоті бляшки прикрас чоловічого головного убору, срібні чаші на вино, кубок, прикраси кінської збруї, а також золоті підвіски, які оздоблювали головний убір багатої скитянки. На всіх цих предметах віддзеркалені сцени з життя тварин і птахів, рослинний орнамент — штампування, карбування і гравірування, — що й засвідчує про високу культуру і майстерність тодішніх ювілерів.

П. Т. Байбак

СИМОН ПЕТЛЮРА — СИМВОЛ ДЕРЖАВНОСТИ ТА РЕФОРМАТОР ДОБИ

[5]

Пантеон реформаторів історії

Ще за життя академік Корш, митрополит Андрей Шептицький, італійський журналіст і редактор, а пізніше прем'єр уряду Італії, визнавали С. Петлюру, як українського Гарібальді. Симон Петлюра очолював визвольну боротьбу українського народу за створення Самостійної Суверенної Держави в неймовірно скрутніших умовах і обставинах, аніж інші народи і повіки буде жити в серцях і свідомості нашого народу. Тому С. Петлюра для української історії, українського народу та наступних поколінь завжди буде Тим, ким був і є Джордж Вашінгтон для Північної Америки, Кромвель — для Англії, О. Бісмарк — для Німеччини, Кемаль Ататюрк — для Туреччини, Болівар — для Південної Америки, Сун Ятсен — для Китаю.

Культ Петлюри в Україні
(Петлюра в серцях і піснях народу)

Ще за життя С. Петлюра, до вибуху Жовневої большевицької революції в Росії, українське селянство, перебуваючи на Лівобережній Україні, звідки Петлюра черпав кадри гайдамаків для Слобідського Коша, складало фолкльор — вірші та приказки, прославляючи його, як свого визволителя.

Годі вам, дармоїди,
В холодку лежати
Та горілочку медову
Пити-попивати...

Бо вже Симон за горою —
Їде слободою ;
Коник білий, жупан синій,
Знайде й під водою...
(Село Пархомівка на Харківщині)

Нам не страшно на Вкраїні
З Петлюрою жити,

Будем жити — катів бити
Та добро ділити!
(Співали у с. Погребищах на Вінничині)

І шумить і гуде,
Сам Петлюра іде,
За Вкраїну свою
Силу військa веде...

Я зорю в один лан
„Від Кубані по Сян"
Рідну землю зведу
До ладу приведу.
(Село Золотоноша на Полтавщині)

У Полтаві дощ іде —
У Конграді слизько...

Утікайте, комуністи,
Бо Петлюра близько.
(Село Костишиноград на Полтавщині)

По смерті С. Петлюри, сумуючи за ним, народні співці, сліпці-бандуристи — П. Гащенко, І. Кучугура-Кучеренко та Пасюга склали жалібні пісні на голос співу „Думи мої, думи":

Сподівались ми Петлюри
З військом на Вкраїні,
Та донеслась сумна вістка:
Згинув на чужині!..

Закотилось на Вкраїні
Покутнє віконце,
Поховане під землю
Українське Сонце...

Сумно стало на Вкраїні,
Дзвони скрізь мовчали,
Тільки струни на бандурах
В думах заридали.

Спи, Симоне, тихо-тихо,
Поки Бог розбуде.
Наша Ненька-Україна
Тебе не забуде...
(Записане влітку 1926-1927р.р. у козацьких слободах Мурафі і Мерефі на Харківщині)

Коли селянство в підсовєтській Україні довідалося з большевицької преси про процес Шварцбарда у Парижі та про його виправдання, в багатьох місцевостях вибухи народного гніву вилилися в заворушення та повстання в літні місяці 1926 року. Це відбувалося у Боромлі, Жегайлівці на Сумщині, у Ворожбі на Харківщині, у Котильці, Великій Рублівці, Милорадовому на Полтавщині, у Глинську, Більську, Куземені та по селах уздовж річки Ворскли від Охтирки до Полтави; в Бурині, Білогалиці, Ніжені на Чернігівщині та в інших місцевостях. „Спецвійська" ГПУ та інші каральні загони метушились по селах і слободах, ліквідували заворушення й повстання, безліч людей арештували, — і вони безслідно пропадали.

Сліпці-кобзарі по різних місцевостях і містах України, навіть у тодішній столиці УССР — Харкові, на ярмарках та майданах співали пісні й думи, починаючи словами про Батька Тараса, а кінчаючи Сином Симоном.

За секретними інструкціями вищих ієрархів Української Автокефальної Православної Церкви — митрополита В. Липківського, архиєпископа Олександра (Ярещенко, Харків), єпископа Олексія (Оксіюк — Суми, Охтирка), по українських церквах відправлялися панахиди по убієнному синові — Симонові.

Заповіт і культ Петлюри у вільному світі

Заповіти С. Петлюри на сьогоднішній день, у світлі сучасних подій та стану в Україні, є такими ж актуальними і дороговказними, як і 50 років тому.

„Москва — наш відвічний ворог, і ніякі вивіски — чорні, білі, червоні чи інші — нічого в тому не змінять. Бо доки в Росії живе дух „єдиної неділимої" і імперіялістична жадоба, доти з ними нам не по дорозі".

„Пріоритет державности над партійністю, — загальнонаціональних інтересів над клясовими, груповими, партійними мусимо ми на еміграції зрозуміти і відчувати, як одну з головних умов нашого державного будівництва".

„Справа здобуття Української Держави — це справа всієї Української Нації, а не якоїсь кляси чи партії".

Відгреміли громи й блискавки Великої Визвольно-Національної Революції України 1917 р. та забряжчали кайдани „під московським караулом" на руках українського народу.

Але на зов крови та поклик предків народжуються молоді месники, неофіти-дисиденти — Л. Лук'яненко, В. Чорновіл, І. Світличний, ген. Григоренко, В. Мороз, С. Караванський, М. Осадчий, Ю. Шухевич, М. Руденко, О. Тихий, О. Бердник, Ірена та Іван Калинець і багато інших.

Вони ісповідують та прагнуть до здійснення у житті Тарасового кредо: „У своїй хаті — своя правда, і сила, і воля" та Симонового „В Українську Державність ми віримо".

Сліди недавно втраченої державности та боротьби за неї глибоко запали у свідомості і серця нашого Народу.

У Вільному Світі по різних країнах нашого поселення вільні українці з пієтизмом шанують культ державности та її духотворців.

Від низки років у Конгресі З'єднаних Стейтів Америки щорічку відправляють молитви в намірах українського народу, у присутності законодавців.

У багатьох стейтах і містах губернатори і мейори проголошують Українські Дні Державности і поруч з американським зоряним прапором на щоглах повіває український прапор.

У багатьох містах Канади і державах Південної Америки привласнено вулицям, площам і паркам імена українських державних мужів.

(Продовження на ст. 3)

СИМОН ПЕТЛЮРА...

(*Продовження зі стор. 2*)

В американському Сенаті при ухвалі про здвигнення пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінгтоні, — трапився прецедент: всі 90 сенаторів були присутні на сесії і оваційним піднесенням з місць одностайно ухвалено було поставити пам'ятник Чемпіонові Свободи.

На всіх цих урочистостях, церемоніях, ухвалах відчутне втілення ідей Симона Петлюри.

У 1951 році колишній республіканський губернатор стейту Міннесота Гарольд Стасен, великий приятель українців, об'їхав усі континенти світу і написав свої враження з подорожі до газети „Ню Йорк Таймс"-у.

Квінтесенція його статті була в тому, що він ствердив, що міцнішою гарантією у світі миру, безпеки й справедливости є усамостійнення поневолених Москвою народів в авангарді з Україною.

На громадській панахиді по 3-му з черги Президентові УНР в екзилі д-рові С. Витвицькому в Ню Йорку, з словами прощання й признання виступив Президент Литовської Республіки в екзилі. Він став навколішки перед домовиною бл. пам. Президента С. Витвицького і промовив:

„В імені братнього і добросусідського литовського народу, я прощаюсь з Тобою, як з сувереном великого героїчного українського народу, народу-Лицаря, народу-Прометея".

Україна, як і за часів 1917-1920 р.р. так продовжує і далі бути Ахілесовою п'ятою в складі СССР. Вона є небезпечним вулканом московсько-большевицької імперії.

Навіть ті українці, що вже народилися у роках панування большевицької диктатури, є ненадійні для червоної Москви.

При численності населення СССР, тепер 260,000,000, українці на ту кількість складають лише 17 відсотків. А в концентраках і тюрмах СССР з політичних мотивів перебуває понад 50 відсотків українців з числа всіх політв'язнів.

Борітеся! Поборете!

• • •

Народ мій є. Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій Народ!
Пощезнуть всі перевертні й приблуди
І орди завойовників-заброд!

Українці у вільному світі у 100-ліття з дня народження Симона Петлюри віддають Йому салют і присягають на вірність Його ідеалам та приєднуються своїми серцями і сумлінням до тої епітафії, яку написала невідома особа на одному з вінків на Його могилі:

„Минулому і майбутньому України — вірні до кінця!"

(Кінець)

ЙДЕ ПІДГОТОВА...

(*Закінчення зі стор. 1*)

осяги слов'ян, про їхній вклад у американську та европейські культури", — сказала голова українського комітету п-і Ірина Стецура, яка у вівторок, 2-го жовтня, прийшла відвідати приміщення Головної Канцелярії УНСоюзу та В-ва „Свобода" разом з іншими членами цього комітету — Марійкою Шуст, Ільоною Сочинською-Шиприкевич та Рутою Лотоцькою, щоб поділитись з редакторами своїми плянами, які вже повною ходою йдуть назустріч кінцевій меті — влаштуванню цього Тижня Слов'янської Культури.

„Ціллю цього Тижня є не тільки об'єднати слов'ян, але й познайомити мешканців Ню Йорку та околиці, хто це слов'яни, яка їхня культура, з цим виправляючи деякі неточні поняття про них, а також і усвідомити самих слов'ян, щоб вони могли використати всі ті права, що їм належаться", — в дальшому продовжувала п-і Ірина Стецура.

Офіційно проголосить цей, уже другий з черги Слов'янський Тиждень Культури посадник Ню Йорку Кач у понеділок, 15-го жовтня, о год. 10-ій ранку у міській ратуші.

Першою із циклу цих імпрез буде мистецька виставка, яка проходитиме від вівтірка, 16-го жовтня, до суботи, 20-го жовтня, в Українському Інституті Америки, 2 Схід. 79-та вул. Крім мистців різних слов'янських груп у ній візьмуть участь українські маляри і скульптори, а саме: Яків Гніздовський, Едвард Козак, Галина Мазепа, Софія Лада, Володимир Баляс, Григорій Крук, Марійка Шуст, Лев Молодожанин, Святослав Гординський та Ірина Федишин. П-і Ільона Сочинська - Шиприкевич, яка завідує цією виставкою, пояснила, що більшість із цих мистців минулого року не брала участи у виставці.

Фолкльорний „вікенд", в якому відбуватиметься виставка народного мистецтва та подаватимуть різні, притаманні слов'янським народам страви, проходитиме у днях 19, 20 та 21-го жовтня у Словацькій залі при церкві св. Івана при 406 Схід 67 вулиця. У цій же імпрезі візьме участь Український Музей з Ню Йорку; завідуватиме експонатами українського народного мистецтва директор Українського Музею п-і Марійка Шуст. З метою, щоб краще обзнайомити не-українців з народним мистецтвом України, прозірки, на яких будуть писанки, народна ноша, кераміка тощо висвітлить п-і М. Шуст. Ці ж експонати можна буде закупити в крамниці Українського Музею в п-і Ірини Волосянської. У зв'язку із цією цілотижневою імпрезою, УМ буде відкритий: від вівтірка до четверга — від 10-5-ої год.; у п'ятниці від 11-7 год., а в суботи і неділі від 1-ої до 5-ої.

В кінці тижня, у суботу, 20-го жовтня, о год. 8-ій вечора в Джулія Річмонд гай скул при 317 Схід 67-ій вул. відбудеться Слов'янський Народний Фестиваль Танців, участь у якому візьмуть: білорусини, македонці, поляки, росіяни, серби, словаки, словенці, українці та хорвати.

У кіні Карнегі Голл при 7-ій евеню та 57-ій вулиці буде також Фестиваль фільмів, що їх висвітлюватимуть у понеділок, вівторок, та середу від 22-24-го жовтня.

Цю багату програму завершить баль п. н. „Соняшник", який відбудеться у суботу, 27-го жовтня, о год. 7:30 вечора, в Білтмор готелі при Медісон евеню і 43-ій вулиці. Цією імпрезою займається Комітет, очолюваний п-і Тетяною Терішаковець. Квитки на цей баль, що його спонзорує Слов'янсько-Американська Асоціяція для Справ Культури, будуть в ціні 35 долярів, що можна відтягнути від податку, з цих причин, що весь дохід призначений на Слов'янський Стипендійний Фонд.

Координатором цьогорічного Тижня Слов'янських Культур є проф. Віра Фон Вірен Гарчинскі.

Пані Рута Лотоцька, яка є затруднена, як консультант для здобуття Фондів для Неприбуткових Корпорацій, займатиметься цією важливою ділянкою в праці Комітету — призбирати фонд на влаштування цього Тижня.

Цей Тиждень повинен увінчатися успіхом та здійсненням цих завдань, що їх поклала собі за мету Слов'янсько-Американська Асоціяція для Справ Культури, — бо як зазначила п-і Ірина Стецура — „працівники цього товариства базуються на культурних і товариських зв'язках".

На відхідному, п-і Ірина ще звернулася від Управи українського комітету, що вони будуть раді кожній концепції, яка допомогла б їм у кращому влаштуванні цього Слов'янського Тижня Культури.

Помер Іван Потучко, довголітній секретар 163-го Відділу УНСоюзу

Філядельфія, Па. — Союзовий організатор п. Степан Гавриш повідомив Головну Канцелярію УНС, що у вівторок, 9-го жовтня 1979 року помер тут основоположник і колишній довголітній секретар 163-го Відділу УНС „Єдність" бл. п. Іван Потучко, проживши 83 роки.

Бл. п. І. Потучко народився в селі Тернівці, повіт Перемишль. Залишив в смутку двох братанків з родинами — Мілтона і Йосифа Потучків з родинами та кузена Михайла Потучка і швагерку Мілдред Гайдучкі, яка піклувалася Покійним після смерті його дружини.

Парастас відбудеться у п'ятницю, 12-го жовтня ц. р. у похоронному заведенні Михайла Насевича, а похорони в суботу, 13-го жовтня у Катедрі Непорочного Зачаття при вулиці Френклін.

В Америці зростає доріжня

Вашінгтон. — У місяці вересні ц.р. зросли ціни на різні продукти на 1.4 відсотки — це найбільша одномісячна звишка від листопада 1974 року, коли ціни підскочили на 2 відсотки.

Економічне бюро статистики праці, проголосивши такий вислід своїх дослідів над станом американської економіки, подало за причину такого зросту доріжні — вищі ціни пального (бензини) та зріст ціни на м'ясо, особливо воловину й телятину. За газетними коментарями, цей зріст доріжні є прикрою несподіванкою для уряду президента Картера, якому не вдаються заходи боротьби проти інфляції.

ПОДЯКА

Минуло 11 місяців, як затихли зворушливі звуки останнього Вічная Пам'ять над домовиною нашої Найдорожчої і Незабутньої МАМИ і БАБУНІ

сл. п. ЄЛИСАВЕТИ КОЗИНСЬКОЇ-ОЛЕКСИШИН

яка з Волі Всевишнього осиротила нас 14-го жовтня 1978 року.

Нові удари долі не дозволили нам скоріше подякувати письменно всім тим, які прийшли нам з поміччю і піддержали нас у найважчих хвилинах нашого горя, тому тепер висловлюємо нашу безмежну вдячність.

Наша глибока подяка о. І. Ропке за переведення похоронних відправ, разом з бувшим нашим парохом сл. п. о. монсеньйором С. Баландюком. Потішаючі слова о. монсеньйора Баландюка залишаться довго в нашій пам'яті.

Сердечно дякуємо за теплі прощальні слова п. В. Саляка від Станиці Братства Дивізійників.

Дуже щиро дякуємо Тим, які несли домовину — п. інж. Р. Булик, п. О. Кінах, п. Р. Кузьма, п. О. Кузьма, п. інж. Р. Хаджай.

Спеціяльно щиро дякуємо всім Тим, Які, помимо робочого дня, так чисельно відпроваджали Покійну в Останню Дорогу. Сердечно дякуємо всім Рідним, які прибули з далеко віддалених міст Америки і Канади.

Щиро дякуємо Всім за усні, письменні та далекомісцеві телефонічні вислови співчуття.

Особливо дякуємо пані Меланії Кузьмі за зорганозування підготовки тризни і тим паням, які допомогли: І. Балко, А. і О. Вересюк, Н. і О. Гафткович, Л. Кінах, Я. Кукіль, Є. Муліцька, І. Чайковська, А. Сокольська, С. Стасишин і п-ві І. Дидин.

Ми дуже вдячні всім (відомим і невідомим) жертводавцям на Служби Божі за душу Покійної: Н. Булик, Л. і І. Дитюк, М. Годованська, О. Головецька, І. і д-рові В. Ґерент, Л. і д-рові І. Олексишин, А. Петрічіоне, Б. Петріна, М. Попель, А. і Р. Сокольський, родина п-ва Сивеньких.

Щиро дякуємо за вінки і квіти від родини п-ва: Лугових, Олексишинів з Філядельфії, Петринів, Чубатих і Вільсон. Сердечно дякуємо Всім Тим, які замість квітів на могилу Покійної жертвували на добродійні цілі.

Складаємо спеціяльну подяку п. Б. Козакові за переведення двох збірок на:

1. місцеву Школу Українознавства $125.00
2. Пресовий Фонд пластових журналів $130.00

Крім того, до тепер відомі нам датки були вислані окремо на:

1. Фонд журналу „Наше Життя" $10.00
2. Фонд Пластових Видань $30.00
3. Фонд Допомоги Політв'язням $25.00

$65.00

Сума всіх датків $320.00

ЛИСТА ЖЕРТВОДАВЦІВ:

Г. і Т. Баландюк, С. і Т. Балко, інж. О. Бандера, О. і О. Бережницький, А. Вересюк, Н. Гафткович, У. і І. Гринь, д-р В. Ґудз, В. Захаріясевич, Л. і О. Кінах, І. і Б. Козак, М. і Р. Кузьма, О. Кузьма, Я. і І. Кукіль, М. Муліцкий, С. і М. Павлічко, Пластова Станиця в Гартфорді, А. і інж. О. Пришляк, інж. П. Пришляк, В. Саляк, І. Скочдополь, Р. Соболь, Е. Сиротюк, С. і В. Стасишин, інж. Р. Хаджай, Б. Ціропалович, Л. і Р. Цьолко, С. Чайковський, І. Чернига, В. і В. Якимчук, 93 Відділ СУА в Гартфорді.

•

При цій нагоді, зі щирим зворушенням складаємо, ще раз, спеціяльну подяку нашим Приятелям п-ву Меланії і Романові Кузьмі та їхній дочці Наталі Кузьмі-Кравчук за кожночасну, охотню поміч у найбільше складних ситуаціях під час довголітньої недуги нашої Дорогої Мами. Нехай Господь щедро винагородить Вас за Вашу доброту. Також сердечно дякуємо всім Приятелям, які відвідували Хвору в шпиталі, присилали квіти та картки з побажаннями.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

сл. п. ЄЛИСАВЕТИ КОЗИНСЬКОЇ-ОЛЕКСИШИН

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в суботу, 13-го жовтня 1979 року

- **в церкві св. Михаїла в Гартфорді, Конн., о год. 8-ій рано;**
- **в українській католицькій церкві Матері Божої Неустаючої Помочі в Сан Дієґо, Каліфорнія, о год. 9-ій рано.**

ДІТИ

ПОВІДОМЛЕННЯ — ПОДЯКА

з приводу спорудження і посвячення пам'ятника на могилі

бл. п. ЛЕСІ з ДЗЯДОВИХ КУЛЬЧИЦЬКОЇ ҐУТ

у неділю, 23-го вересня 1979 року.

По смерти Лесі, 21 вересня 1978 р., замість квітів на її могилу зложили на руки родини:

1,000 дол. Дирекція Федеральної Кредитівки „Самопоміч" в Джерзі Ситі, Н. Дж.; 600 дол. Роман Дзядів; по 500 дол. Люся Медицька, Ярослава і Микола Піхурки, Стефан Піхурко, 28-ий Курінь УПС-ок „Верховинки"; 150 дол. Микола Дзядів; по 100 дол. Іван Дзядів, Дарія й Антін Яременки, Хор при церкві Покрова Божої Матері в Озон Парку, Н. Й.; 75 дол. Богдан Піхурко; по 50 дол. Марія і Петро Содоль Зілинські, Ярослава й Іван Барусевичі, Ігор Заяць, родина Стефанюків; 25 дол. Орися і Мирон Задойні; по 20 дол. Наталка і Богдан Ковалі, Федір Луцишин, Ярослав, Михайло і Тома Олійники, Оля Прокопів; по 10 дол. Варвара Затовська, Є. Федик.

У часі тризни на руки Івана Кобаси зложили:

100 дол. Богдан Бойчук; 40 дол. Іван Кобаса; по 30 дол. Надія й Іван Кравчуки, Надія і Мирослав Йовики, Варвара і Марія Затовські; по 20 дол. Мирон Білас, Степан Галамай, Стефанія і Богдан Крушельницькі, Христина і Богдан Кульчицькі, Святослава Менцінська, Теодор Чіх, Тоня Щупак; 15 дол. Нестор Басняк; по 10 дол. П. Колодій, Яр. Косановський, Людка Лівчак, С. Недошитко, Іван Пригода.

З ініціятиви Марії Щуки на руки Наталки Титли прислали:

По 100 дол. Меланія і Роман Кузьми, Орест Кузьма, Данка Саламаха (Гафткович), Софія Скрипник, Наталка Титла, Марія Щука; по 50 дол. Ігор Давидович, Ярослава й Іван Кукілі, Наталка і Бронислав Пруці; по 25 дол. Анна Олексишин, Надія Хома, Христина Турченюк (Паліїв); 20 дол. Проф. Чижик.

Разом: 5,820 дол. З того 1,000 дол. вложено у джерзісітській кредитівці на конто молодшої дочки для помочі у її високошкільних студіях, 3,475 дол. зужито на побудову пам'ятника на могилі покійної Лесі, із решти 1,345 дол. створено „ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД ЛЕСІ ДЗЯДІВ-КУЛЬЧИЦЬКОЇ" під зарядом 28-го Куреня Українських Пластунок Сеньйорок „Верховинки". Його мета: „Видавати щорічні нагороди і цим стимулювати серед українського юнацтва діяспори вживання української мови для своїх творчих виявів". А „участь у конкурсах можуть брати члени юнацтва Пласту, СУМ чи СУМ-А й ОДУМ — у в усіх країнах поселення".

Всім жертводавцям складаємо сердечну подяку. Сердечно дякуємо отцеві Любомирові Мудрому за відправлення Панахиди на могилі Покійної посвячення пам'ятника, як також щиро дякуємо Всім Тим, які приїхали на далекий цвинтар, щоб взяти участь у цьому посвяченні.

За родину Покійної:

ВОЛОДИМИР — муж

У пам'ять померлої МАМИ

бл. п. АНАСТАЗІЇ БОНДАР

на Пресовий Фонд „ВЕСЕЛКИ"
25.00 долярів
зложили
діти ПЕТРО і МАРІЯ ДЕМБІЦЬКІ

ЗЕМЛЯЦТВО „ЯВОРІВЩИНА"

зі смутком сповіщає Пожильців Яворова і Яворівщини та все Громадянство, що 13-го вересня 1979 р., на 94-му році плодотворного життя, у Боффало, Н. Й., помер

сл. п. ТЕОДОЗІЙ СТАВНИЧИЙ

довголітній професор і директор української гімназії „Рідної Школи" ім. Осипа Маковея та громадський діяч.

•

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 29-го липня 1979 року в Бродах, Україна, відійшла у Вічність

наша Найдорожча
МАМА, БАБУСЯ І ПРАБАБУСЯ

бл. п.

ОЛЬГА з СУЩИНСЬКИХ ЗАЯЦЬ

вдова по судовому урядникові, на 89-му році свого трудолюбивого життя.

У глибокому смутку:
дочки:
СТЕФАНІЯ ЦВЯХ з родиною в Україні
МАРІЯ ОПОКА з родиною
ЛІДІЯ ЧАЙКОВСЬКА з родиною
ОЛЬГА ПАЛАТАШ з родиною
— у ЗСА
ЄВГЕНІЯ БАРИЦЬКА з родиною
ІРЕНА СЕНИК з родиною
синова — ІРЕНА ЗАЯЦЬ з родиною
— в Канаді
Ближча і дальша Родина в Україні і в діяспорі

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА...

(Закінчення зі стор. 1)

вався з тими критиками Симона Петлюри, які ще далеко до закінчення українських Визвольних Змагань, втомившись затяжною боротьбою, знайшли собі вигідне місце поза кордонами України і не розуміли тих завдань, які мала виконати нація у кінцевій фазі боротьби. Доповідач критично висловився і про скептиків, які взагалі знецінюють революційну боротьбу в обороні Батьківщини,воліючи жити в спокої і вигоді, та висловив переконання, що пізніші змагання — СВУ-СУМ, революційного підпілля ОУН, УПА, Державні Акти Закарпатської України і 30-го червня 1941 р. формування Української Національної Армії, були тісно пов'язані з визвольною боротьбою українського народу в 1917-21 рр. а тим самим і з особою Симона Петлюри. Біля 300 учасників цієї Академії теплими оплесками дякували доповідачеві за так солідно підготовану доповідь.

Мистецьку частину свята виконали: дівочий хор: „Жайворонки" Осередку СУМ-А з Ню Йорку під диригентурою проф. Л. Стругацького та фортепіяновому акомпаньяменті Соні Шерег, а саме хор виступив два рази. відспівав шість пісень, які були дуже добре підібрані до характеру свята, зокрема прекрасно була інтерпретована пісня „Розпрощався стрілець" в обробці Л. Стругацького; солістка сопрано Оля Гірняк, яка відспівала „Думку" Я. Степового, „Любіть Україну", слова В. Сосюри, муз. М. Фоменка, і „Жита" О. Олеся, муз. Г. Гнатишина при акомпаньяменті професора Л. Стругацького; декляматори: Христина Барна, Соня Решітник, Юрій Прятка, Ліда Микитин, Люба Новаківська, Марійка Ґбур, Таня Йоговобська, Орест Решітник, Оксана Бардигула, Марійка Ільків, Віра Сусь, Михайло Кобилецький і Марійка Чижо, які виконали „Пісню про Героя" Лева Орлигори, „На могилах" Остапа Тарнавського і „Пам'яті Симона Петлюри" Бориса Мечинського. Декляматорів підготовляла директорка Школи Українознавства при ОС—УМ-А в Ню Йорку проф. Павлина Андрієнко - Данчук. Цілістю мистецької програми керував Корнель Василик.

Добре підготовану Академію в пошану сл. п. Симона Петлюри закінчено відспіванням українського національного гимну.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Храмове свято св. Володимира Української Автокефальної Православної Церкви у Форт-Вейні

Уже в суботу, 28-го липня ц.р. прибув до Форт-Вейну, Індіяна, Владика Петро, Епископ Української Автокефальної Православної Церкви, Владика Січелавський, а за ним настоятель церкви св. Володимира, о. Володимир Яворський із Чікаго, Ілл., у супроводі о. ієромонаха Павла (колись ред. Петра Ямняка) з Кліфтону, Н. Дж., який приїхав на запрошення Владики Петра. На таке ж запрошення також приїхав о. Василь Попко з Клівленду, Огайо.

При великій участи місцевих і позамісцевих мирян, Владика Петро в сослуженні названих отців відправив Вечірню з Літією до якої гарно співав хор під орудою брата Мирона Безкровного.

У неділю, 29-го липня ц.р., на Храмове свято, з'їхались з далеких околиць вірні, в тому числі і багато молоді.

Архиєрейську Службу Божу відслужив Владика Петро у сослуженні названих отців. Прекрасну і змістовну, основану на історичних записах і фактах проповідь про св. Володимира, надхнену глибоким змістом та любов'ю до великого нашого святого, виголосив о. ієромонах Павло. В проповіді о. ієромонах представив рівноапостольного св. Володимира не тільки, як ревного Апостола християнської віри, але як і великого володаря, який за свої заслуги для народу дістав назву „Ясного сонечка". По службі Божій відправлено торжественний молебень до св. Володимира.

Після відправ у церковній залі, за столами засіли вірні та молодь, яких приймало Сестрицтво. За обідом слово забрав о. Володимир, настоятель церкви, який вітав у першу чергу Владику Петра, дякуючи йому за труд, за відбуття далекої подорожі, і за відправу величавої святочної Архиєрейської святої Літургії. Вітав від о. ієромонаха Павла і о. Василя Попка, які приїхали здалека,щоби своєю присутністю і участю в Святочній Літургії збагатити величність Храмового Свята парафії ім. св. Володимира — української автокефальної православної церкви у Форт Вейні.

Потім настоятель о. Володимир представляв гостей, які з'їхались з дальших міст, як: д-р Володимир Іванович з дружиною Евгенією, інж. Задерей з дружиною Людмилою і дітьми з Саут Бенду, Індіяна, представив і посестру Зінченко, яка приїхала з Балтімору, та всіх інших з ближчих і дальших місцевостей Індіяни та Ілліной. Усім названим і нашій численно зібраній молоді проспівано „Многая Літа"!

Господнє благословення напевно буде з тими, що допомогли у цьому Храмовому Святі.

о. Володимир Яворський

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ
за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки $3.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ
за приватні концерти, бизнесові оголошення, (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) 5.00
ОГОЛОШЕННЯ НА 8 ШПАЛЬТ, без огляду на їх зміст по 5.00 доляріз за кожний інч.

•

Якщо до оголошення включається знімку — коштуватиме додатково:

Фоторепродукція на одну шпальту .... $ 6.75
Фоторепродукція на дві шпальти 8.50
Фоторепродукція на три шпальти 10.00

ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 10-ої ГОДИНИ ДНЯ.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ТИЖНЕВИКУ (недільне видання) Ukrainian Weekly

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ
за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки $ 5.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ
за приватні концерти, бизнесові оголошення, (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) 7.00

•

Оголошення на чергове, недільне видання приймається ю ПОНЕДІЛКА ТІЛЬКИ до 12-ої ГОДИНИ ДНЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, ДОКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ.

Рівночасно з оголошенням, проситься надсилати НАЛЕЖНУ СУМУ.

ТЕЛЕФОНІЧНО ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ ЛИШЕ У НАГЛИХ ВИПАДКАХ.

Бережанські бурхливі роки (1941-1944)

Весною 1944 року Бережанська гімназія закрила свої двері, а її учнів зустріла непередбачена, різноманітна доля. Багато із них склали своє молоде життя на жертвеннику Батьківщини в рядах УПА і української дивізії. Інші, молодші, розійшлися по цілому світі.

Щоб дати можливість зустрінутись разом, відновити давні знайомства та пригадавши старі гімназійні часи, набрати нової снаги до праці. Діловий комітет колишніх учнів Бережанської гімназії організує з'їзд на Союзівці в днях 17-го і 18-го травня 1980 року. Метою з'їзду є відзначити 175-ті роковини заснування Бережанської гімназії, яка у великій мірі спричинилася до розбудови суспільно — громадського, політичного і культурного життя на землях Західньої України.

Можна сподіватися що цей з'їзд буде немов віддзеркаленням в мініятюрі нашої сучасної історії визвольних змагань. Приїдуть на з'їзд сивоголові колишні учні, які ще перед Першою світовою війною сиділи в лавках Бережанської гімназії. Приїдуть ті, які „підносили червону калину" та пережили „чотирокутник смерти". Приїдуть і ті що з їхніми іменами пов'язані Бригідки, Береза Картузька пацифікація, Броди. Рівнож приїдуть і ті що в довгі морозні зимові ночі вслухувалися у шим карпатських смерек, що в рядах легендарної УПА, в голоді і холоді змагалися та не зрадили своїх ідеалів.

Цих кілька рядків це не історичний нарис Бережанської гімназії. Це тільки жмут спогадів колишнього учня, які залишилися в пам'яті немов відблиск давно погаслого світла, немов запах призабутого євшанзілля.

У бурхливі воєнні роки (1941- 1944) Бережанська гімназія містилася посеред міста в давньому будинку міської управи із стародавньою вежою. Для багатьох із нас, які вперше у своєму житті побачили „велике місто", ця будівля навівала імпозантно-таємничі настрої. Ми з захопленням відчитували „історичні" написи на старих лавках, уявляли собі, що якраз у тому місці сидів Маркіян Шашкевич або Богдан Лепкий. Багато завдячуємо ми нашим учителям-педагогам, що чомусь тоді видавалися нам такими грізними і неприступними, але завжди дбали про нас і мали для нас теплі слова заохоти і розради. Зокрема пригадуються проби хору із незабутнім професором Бабуняком, який здається понад усе, навіть понад свою власну особу, аж до самовідречення любив українську пісню. Усім їм, тим кого пригадуємо і кого призабули, від нас усіх належиться щира подяка. Окрема подяка належиться нашим батькам які часто із нараженням власного здоров'я возили для нас харчі, ховаючи буханку хліба чи грудку масла в соломі на возі. Такі достави харчів вимагали сприту і самопосвяти, зокрема весною коли по селах давався відчувати голод а німецьке шумовиння із різних „зондер дінстів" здирало контингенти, побиваючи тих що ховали харчі.

Будуючі, радісні спомини із тих бурхливих років часто переплітаються із тривожними, пригноблюючими враженнями. Бережанський замок, став, Раї, були тими місцями де часто забігали гімназійні учні. Одначе особливу, притягаючу силу мала для нас гора Лисоня із своїми ще видними слідами затяжної бототьби Українських Січових Стрільців. Часті прогулянки на Лисоню мали вплив на формування нашого характеру і особовості. У нашій юнацькій уяві Лисоня видавался чимсь величним і героїчним і ми прирікали тоді йти слідами Українських Січових Стрільців.

Пригадується час коли в Бережанах відбувався набір добровольців до української дивізії. У молодечій уяві виростала українська збройна сила і молоді учні не хотіли бути позаду. Багато учнів восьмої і сьомої кляси зголосилися добровільцями а були навіть і такі, які голосилися із шостої і п'ятої кляси. Був соняшний, гарний день. На Бережанському ринку відбувалася дефіляда. Маршували рівні колони молоді, грали оркестри маяло синьо-жовті прапори. Нікому і на думку не приходило, яку одисею переживуть ті молоді студенти в недалекому майбутньому.

Та крім настроєво піднесених, а часом і безжурних моментів залишилися у пам'яті грізні і трагічні події. З наближенням фронту почав посилюватися німецький терор. Часто без найменшої причини німці десяткували цілі села або брали закладників, яких тримали в Бережанській тюрмі.Сильно врізалася у пам'ять одна така подія, коли вулицями Бережан тягаровими автами, під сильною ескортою ґестапо везли селян-закладників. Обдерті, голодні і стероризовані, гордо витримували наруги і побої. Кілька днів пізніше тих закладників розстріляло ґестапо на Бережанському цвинтарі. Лежали вони під підкритим небом, день чи два непоховані, на землі, яку так вони дуже любили, кличучи до неба за пімстою для „Третього райху".

Потрясаюче враження на гімназійну молодь викликав атентат польської боївки на молодого поручника української поліції Кушніра. Молодь взяла масову участь у похоронах, виявляючи щирі почуття жалю за загально любленим поручником.

Поволі але певно наближався кінець гітлерівського „Райху". Спочатку чимраз частіше на залізничній станції можна було зауважити поїзди з раненими. Дещо пізніше відкрито в Бережанах військовий шпиталь в будинку повітової управи. Ранених привозили вже не тільки поїздами але і тягаровими автами, певний знак що фронт наближається. Ночами десь далеко на обрії палали вогні, а на передмістях вили собаки. В повітрі зависло очікування чогось небуденного і невідомого. Наближався Великдень 1944-го року а з ним і закриття Бережанської гімназії.

Майже 36 років проминуло від того часу. Деякі із наших друзів загинули під Бродами чи у рейдах УПА. Інші живуть сьогодні розкинені по всіх континентах світу. З нагоди 175-ліття заснування Бережанської гімназії знайдім трохи часу, щоб з'їхавшись на Союзівці відновити дружні зв'язки, пригадати минуле та набрати нової снаги до дальшої праці.

Іван Головінський

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВОЛОДИМИР НАЗАРЕВИЧ, член УНС і заступник голови 25 Відділу „Свобода" в Джерзі Сиpermalink, Н. Дж., помер 10 травня 1979 р. Нар. в Богородчанах, Зах. Україна; членом УНС став 1950 р. Залишив у смутку доньку Христину, зятя, внуків, правнуків і дальшу родину. Похорон відбувся 14 травня 1979 р. на укр. правосл. цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа

ПЕТРО ЯВЧАК, член УНС Відд. 113 св. Івана в Деррі, Па., помер 6 травня 1979 р. на 58 р. життя. Нар. 1920 р. Членом УНС став 1961. Залишив у смутку братів: Івана, Теодора і Миколу; сестер: Софію, Ґертруду, Марію і Катерину. Похорон відбувся 8 травня 1979 р. на цвинтарі св. Йосифа в Деррі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван В. Ярчак, секр.

ТОМА ДУШАТИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 38 св. Николая в Обурн, Н. Й., помер 3 травня 1979 р. на 90-му р. життя. Нар. 1888 р. в Зах. Україні. Залишив у смутку 4 дочки: Марію, Анну, Гелен і Юлію; 3 синів: Івана, Франка, Вілліяма; 17 внуків і 18 правнуків. Похорон відбувся 5 травня 1979 р. на цвинтарі св. Йосифа у Флемінґ, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

СТЕФАН КОРІВЧАК, почесний член УНС Відд. 350 св. Арх. Михаїла в Стемфорді, Конн., помер 19 травня 1979 р. на 84-му р. життя. Нар. 1895 р в Україні; членом УНС став 1916 р. Залишив у смутку сина Василя, 2 дочки: Ольгу і Дзен, 6 внуків і 8 правнуків. Похорон відбувся 21 травня 1979 р. на цвинтарі св. Івана в Стемфорді, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!
Тома Фінів, секр.

ОСИПА ЧАВС, членка УНС Відд. 83 ім. Івана Франка в Філядельфії, Па., померла на 78-му р. життя. Членкою УНС стала 1938 р. Залишила у смутку чоловіка Михайла, дочку з чоловіком двох внуків і правнука. Похорон відбувся 3 березня 1979 року на цвинтарі Овкленд у Філядельфії.

Секретар

МАРІЯ ЯКИМІВ, членка УНС Відд. 36 Сестр. Пресв. Богородиці в Рочестері, Н. Й., померла 6 травня 1979 р. на 77-му р. життя. Нар. 1901 р в Зах. Україні; членкою УНС стала в 1944 р. Залишила у смутку кревних і приятелів. Похорон відбувся на цвинтарі Голі Сепальчер в Рочестері, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Мері Ковальчук, секр.

ІВАН ІВАСІВ, член УНС Відд. 130 св. Володимира в Ню Йорку, помер 16 серпня 1979 р. на 53-му р. життя. Нар. 1926 р. в Україні; членом УНС став 1956 р. Залишив у смутку дружину Марію, сина Романа і дві доньки: Орисю і Христину (замужну). Похорон відбувся 20 серпня 1979 р. на укр. кат. цвинтарі св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МИХАЙЛО КІТ, член УНС Відд. 158 ім. Б. Хмельницького в Брукліні, помер на 83-му р. життя. Нар. 1896 р. в Новому Дворі, Зах. Україна; членом УНС став 1929 р. Залишив у смутку дочку Анну з мужем Степаном Берчуком та 2 внуків. Похорон відбувся 13 червня 1979 р. на цвинтарі Оливна Гора в Маспет.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 12-го ЖОВТНЯ 1979 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 371 Відд., о год. 7-ій веч. в залі УНДому в Ірвінґтоні. Просимо чл. вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стеців, гол., Вол. Шпирка, заст. гол., Леся Назарук, кас., Ю. Баранюк, фін. секр.

СУБОТА, 13-го ЖОВТНЯ 1979 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 270-ий Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі. На порядку: звіти — фінансові, організаційні, збирання чл. вкладок та інші важні справи. — В. Бутковський, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ЖОВТНЯ 1979 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запорожська Січ 367-ий Відд., о год. 1:30 по пол. в кафетерії св. Йосафата. Проситься чл. прибути. — П. Дзюба, гол., М. Лилак, кас., В. Попович, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 102 Відд., о год. 11:30 ранку в церковній залі св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. — А. Жгута, предс., М. Бобечко, секр.